

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS
Teabevaldaja: Andmekaitse Inspeksioon
Märge tehtud: 07.07.2015
Juurdepääsupiirang kehtib kuni: 07.07.2090
Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
elektrooniliste kontaktandmete asjas nr. 2.1-6/15/22

Ettekirjutuse tegija Andmekaitse Inspeksiooni vaneminspektor

Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht 07.07.2015, Tallinnas

Ettekirjutuse adressaat Rapsoodia OÜ
aadress: Suur-Sõjamäe põik 9, 11415 Tallinn
e-posti aadress: info@rapsoodia.ee

Adressaadi vastutav isik juhatusel liige

RESOLUTSIOON:

Korrekaitseseaduse (KorS) § 28 lõike 1, elektroonilise side seaduse (ESS) § 133 lõike 4, isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 40 lõike 1 ning § 33 lõike 2 punkti 3 ja 4 alusel teen täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

- 1) lõpetada füüsilise isiku elektronpostiaadressile **XXX** otseturustuspakkumiste saatmine, kuni saatmiseks esineb õiguslik alus;
- 2) lõpetada kõigi teiste füüsiliste isikute kontaktandmete, mis osas puudub õiguslik alus (nõusolek või eelnev kliendisuhe), töötlemine otseturustuseesmärgil;
- 3) lõpetada juriidilise isiku kontaktaadressidele XXX, XXX ja XXX otseturustuspakkumiste saatmine.

Määratud ettekirjutuse täitmise tähtajaks: **21.07.2015.a.**

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksioonile.

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 40 lõike 2 alusel: **iga ettekirjutuse punkti igakordsel rikkumisel sunniraha 1250 eurot.**

Juhime tähelepanu, et sunniraha kohaldub ka igal järgneval korral, kui olete saatnud otseturustuspakkumise isikule ning ei suuda ära tõendada, et selleks oli õiguslik alus (eelnev kliendisuhe, juhul kui isik ei ole keelanud oma pakkumiste tegemist või isiku nõusolek).

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

VÄÄRTEOKARISTUSE HOIATUS:

Haldussunni kohaldamine ettekirjutuse ja sunniraha näol ei välista süüdlase karistamist rahatrahviga IKS §-s 42-s nimetatud teo eest kuni 300 trahviühikut, juriidilise isiku puhul kuni 32 000 eurot. Väärteo kohtuväline menetleja on Andmekaitse Inspektsioon.

MAJANDUSTEGEVUSE KEELAMISE HOIATUS:

Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 7 punkti 4 ja § 36 punkti 1 alusel võib majandushaldusamet ettevõtjal või ettevõtjaga seotud isikul majandustegevuse nõuete olulise rikkumise tõttu keelata majandustegevuse.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

FAKTILISED ASJAOLUD:

01.03.2015 esitas XXX Andmekaitse Inspektsioonile kaebuse, millega soovis, et lõpetataks tema ettevõttega seotud meiliaadressidele Rapsoodia OÜ reklaampakkumiste saatmine.

17.03.2015 esitas XXX Andmekaitse Inspektsioonile kaebuse, millega soovis, et lõpetataks tema isikunimelisele aadressile Rapsoodia OÜ reklaampakkumiste saatmine.

Mõlemad kaebajad kinnitasid, et on kasutanud kirjade lõpus olevaid võimalusi teadetest loobumiseks, kuid need ei ole toimunud.

Kaebuste alusel algatas Andmekaitse Inspektsioon Rapsoodia OÜ suhtes riikliku järelevalvemenetluse ning tegi 25.03.2015 Rapsoodia OÜ-le (saadetud elektronposti aadressile info@rapsoodia.ee) ettepaneku lõpetada kaebajate elektrooniliste kontaktandmete töötlemine.

06.04.2015 tegi inspektsioon korduva ettepaneku lõpetada kaebajate elektrooniliste kontaktandmete töötlemine (saadetud elektronposti aadressile info@rapsoodia.ee).

07.04.2015 esitas Kaido Parv kaebuse täpsustuse, et reklaampakkumiste saatmine jätkub.

18.05.2015 saatis inspektsioon korduva järelepärimise ettevõtte postiaadressile, mis tuli seoses hoiutähtaja möödumisega tagasi.

09.06.2015. a tuli juhatuse liige kohale inspektsiooni ja sai koopia järelepärimisest.

ISIKUANDMETE TÖÖTLEJA SELETUS:

Inspektsioon palus töötlejale tehtud ettepanekutes ja järelepärimistes lõpetada elektrooniliste kontaktandmete töötlemine ja saata selle kohta inspektsioonile kinnitus. Ühtlasi anda teada, kas aadressaatidega on olnud eelnev kliendisuhe või oli saatmiseks nende nõusolek. Samuti edastada omapoolsed seisukohad, selgitused ning põhjendused, mida peab töötleja antud asjas vajalikuks lisada. Sellega on inspektsioon täitnud haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 1 kohustuse anda menetlusosalisele enne haldusakti andmist võimaluse esitada asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 26 lõikele 3 loetakse dokument menetlusosalisele kättetoimetatuks, kui see on kohale toimetatud menetlusosalise elu- või asukoha aadressil või kui see on menetlusosalisele postiasutuses allkirja vastu üle antud. Äriregistris on toodud ettevõtte kontaktaadressiks Suur-Sõjamäe põik 9, 11415 Tallinn, mida inspeksioon ka kasutas. Riigikohus on [3-3-1-100-10](#) lahendis öelnud, et juriidiline isik peab pidevalt tagama posti vastuvõtmise juhatuse liikme või muu volitatud isiku poolt registrijärgsel aadressil. Samuti saadeti korduvalt ettepanekuid aadressil info@rapsoodia.ee. Eelnimetatud elektronposti aadressilt on isik eelnevatel kordadel inspeksioonile ka vastanud. Lisaks sai juhatuse liige inspeksioonis 09.06.2015. a järelepärimise ka isiklikult kätte, kuid ei ole sellele mõistliku aja jooksul vastanud.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED

1. Füüsilise isiku elektrooniliste kontaktandmete otseturustuseks kasutamise õiguslikud alused

ESS § 103¹ kohaselt võib füüsilise isiku elektroonilisi kontaktandmeid otseturustamiseks kasutada järgmistel juhtudel:

- 1) inimese nõusolekul või
- 2) ilma inimese eelneva nõusolekuta juhul, kui inimese kontaktandmed on saadud seoses temale varasemalt toote müügi või teenuse osutamisega ning kontaktandmeid kasutatakse talle samasuguste toodete või teenuste pakkumiseks. Seejuures peavad aga täidetud olema järgmised tingimused:

- 1) ostjale antakse tema elektrooniliste kontaktandmete esmase kogumise ajal selge ja arusaadav võimalus tasuta ja lihtsal viisil keelata oma kontaktandmete selline kasutamine;
- 2) ostjale antakse iga kord, kui tema elektroonilisi kontaktandmeid kasutatakse otseturustuseks, selge ja arusaadav võimalus tasuta ning lihtsal viisil keelata oma kontaktandmete selline kasutamine;
- 3) ostjal võimaldatakse oma õigust keeldumisele realiseerida elektroonilise side võrgu kaudu.

2. Nõuded nõusolekule

ESS § 103¹ nõusolek vastama IKS §-s 12 sätestatud tingimustele. IKS § 12 lg 1 kohaselt kehtib inimese tahteavaldus, millega ta lubab oma isikuandmeid töödelda, üksnes juhul, kui see tugineb tema vabal tahtel. Nõusolekus peavad olema selgelt määratletud andmed, mille töötlemiseks luba antakse, andmete töötlemise eesmärk ning isikud, kellele andmete edastamine on lubatud, samuti andmete kolmandatele isikutele edastamise tingimused ning andmesubjekti õigused tema isikuandmete edasise töötlemise osas. Vaikimist või tegevusetust nõusolekuks ei loeta. IKS § 12 lõikest 2 tulenevalt peab nõusolek reeglina olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. IKS § 12 lõike 7 alusel võib isik nõusoleku igal ajal tagasi võtta. Nõusoleku tagasivõtmisel ei ole tagasiulatuvat jõudu. Nõusoleku suhtes kohaldatakse täiendavalt tsiviilseadustiku üldosa seaduses tahteavalduse kohta sätestatud.

3. Vastutus isikuandmete kaitse seaduse alusel

Elektroonilise side seadus ei välista ka vastutust isikuandmete kaitse seaduse nõuete rikkumise eest, kui isikuandmeid töödeldakse ilma isiku nõusolekuta või seadusest tuleneva aluseta.

IKS § 4 lõige 1 sätestab, et isikuandmed on mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta, sõltumata sellest, millisel kujul või millises vormis need andmed on.

Näiteks isiku ees- ja perekonnanimi on isikuandmed. Samuti on isikuandmetena vaadeldav e-posti aadress, kui see sisaldab isikuandmeid või kui selle kaudu on füüsiline isik tuvastatav.

Juhime tähelepanu asjaolule, et isikute hulk, kes e-posti aadressi kaudu konkreetset isikut tuvastada suudavad, ei ole määrav. Seega, et e-posti aadress oleks vaadeldav isikuandmetena piisab juba sellest, kui vähemalt üks inimene on võimeline teda tuvastama. Eeltoodud seisukoha kujundamisel on Andmekaitse Inspektsioon lähtunud lisaks isikuandmete kaitse seadusele ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 95/46/EÜ sätestatust ja selle alusel tegutseva Euroopa Liidu liikmesriikide esindajatest koosneva kõrgetasemelise ekspertgrupi (Artikkel 29 töögrupp) kirjalikust arvamusest 4/2007. Kuivõrd kaebaja e-posti aadress sisaldab kaebaja ees- ja perekonnanime, on antud e-posti aadressi puhul tegemist isikuandmetega.

Antud juhul sisaldab füüsilisest isikust kaebaja meiliaadress isiku ees-ja perenime, mis alusel on isik tuvastatav, seega on tegemist isikuandmetega.

Vastavalt IKS §-le 5 on isikuandmete kogumine ja kasutamine (sh e-kirjade saatmiseks või otsepostituse andmebaasi loomiseks) isikuandmete töötlemine.

IKS § 10 lõike 1 kohaselt on isikuandmete töötlemine lubatud üksnes inimese nõusolekul, kui seadus ei sätesta teisiti. Vaidluse korral eeldatakse, et nõusolekut ei ole antud ning selle olemasolu tõendamise kohustus lasub isikuandmete töötlejal. Järelikult on kaebaja isikuandmete (sh e-posti aadressi) kogumise ja kasutamise eelduseks isiku eelnev nõusolek.

4. Juriidilise isiku elektrooniliste kontaktandmete otseturustuseks kasutamise õiguslikud alused

ESS § 103¹ lõike 2 kohaselt ei eelda juriidilisest isikust kliendi elektrooniliste kontaktandmete otseturustuseks kasutamine juriidilise isiku eelnevat nõusolekut, kuid täidetud peavad olema järgmised tingimused:

- 1) kontaktandmete kasutamisel antakse iga kord selge ja arusaadav võimalus tasuta ja lihtsal viisil keelata oma kontaktandmete selline kasutamine;
- 2) isikul võimaldatakse oma õigust keeldumisele realiseerida elektroonilise side võrgu kaudu.

Elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuseks on keelatud, kui juriidilisest isikust sideteenuse kasutaja, klient või ostja on keelanud oma elektrooniliste kontaktandmete kasutamise otseturustuseks. Kaebuse esitamisega ongi isik väljendanud oma soovi keelata kontaktandmete otseturustuses kasutamine.

5. Haldussunni kohaldamise vajalikkus

Töötleja kohta on inspektsioonile saanud mitmeid samalaadseid kaebusi, milles isikud soovivad oma kontaktandmete otseturustuseesmärgil kasutamise lõpetamist (sh riiklikud järelevalvemenetlused 2010 ja 2011. a.) Kaebuste kohaselt kirjade lõpus olevad võimalused teadetest loobumiseks ei ole toimunud. Inspektsiooni poolt algatatud riiklike järelevalvemenetluste käigus antud selgitustest (mh on inspektsioon igakordselt juhtinud OÜ Rapsodia tähelepanu inspektsiooni poolt koostatud juhisele [Elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuses](#)) ning tehtud ettepanekutest õigusrikkumiste lõpetamiseks ei ole kasu olnud - samad isikud on saanud otseturustustedaandeid ka pärast töötlejale tehtud rikkumise lõpetamise ettepanekut.

KoRS § 2 lõike 1 kohaselt on korrakaitse avalikku korda ähvardava ohu ennetamine, ohukahtluse korral ohu väljaselgitamine, ohu tõrjumine ja avaliku korra rikkumise kõrvaldamine. KoRS § 5 punkti 5 kohaselt on oht olukord, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal võib pidada piisavalt tõenäoliseks, et lähitulevikus leiab aset

korrarikkumine. KorS § 28 kohaselt on korrakaitseorganil õigus panna ohu või korrarikkumise korral avaliku korra eest vastutavale isikule ettekirjutusega ohu tõrjumise või korrarikkumise kõrvaldamise kohustus.

Inspeksioon on eelpooltoodu alusel hinnanud väga tõenäoliseks, et OÜ Rapsoodia jätkab õigusrikkumiste toimepanemist ka edaspidi. Samuti on selge, et OÜ Rapsoodia saadab sarnaseid otseturustuspakkumisi pidevalt oma äritegevuse edendamiseks väga suurele hulgale isikutele, mitte üksnes inspeksioonile kaebuse esitanud isikutele.

Asendustäitmise ja sunniraha seaduse § 4 lõike 1 kohaselt on ettekirjutus haldusakt, mis paneb isikule kohustuse teha nõutav tegu või hoiduda keelatud teost. Käesoleva ettekirjutuse üheks eesmärgiks ongi lisaks õigusrikkumise lõpetamisele sundida OÜ-d Rapsoodia hoiduma edaspidi õigusliku aluseta otseturustuspakkumiste saatmisest.

Ettekirjutuse täitmata jätmise korral rakendab inspeksioon OÜ Rapsoodia suhtes sunniraha ning võib rakendada ka majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses nimetatud ettevõtluskeeldu. Kuivõrd käesolev dokument on ühtlasi ka sunniraha hoiatus, siis järgmisel korral, kui inspeksioon saab kaebuse OÜ Rapsoodia poolt otseturustuspakkumise saatmise kohta ning OÜ Rapsoodia ei esita inspeksioonile tõendit, et saatmiseks oli õiguslik alus, määrab inspeksioon OÜ-le Rapsoodia sunniraha. Sunniraha määrab inspeksioon ka siis, kui käesolevas kaebuses nimeliselt nimetatud kaebajad saavad jätkuvalt otseturustuspakkumisi.

vaneminspektor
peadirektori volitusel